

Rwyf wedi cychwyn hawliad yn y llys - beth sy'n digwydd nesaf?

I bobl sydd wedi mynd ag anghydfod i'r llys

Ynghylch y daflen hon

Mae'r daflen hon i bobl sydd wedi cychwyn hawliad mewn llys sirol. Mae'n esbonio beth y dylech ei wneud os yw'r sawl yr ydych wedi gwneud hawliad yn ei erbyn (y diffynnydd):

- heb ymateb i'r hawliad;
- yn addef i'r hawliad;
- yn amddiffyn yr hawliad i gyd neu ran ohono; neu
- yn honni ei fod eisoes wedi talu'r swm sy'n ddyledus ichi.

Gwybodaeth bwysig am y daflen hon. Efallai yr hoffech gael cyngor cyfreithiol annibynnol cyn gwneud unrhyw benderfyniadau ar sail y daflen hon.

Os oes arnoch angen y daflen hon mewn fformat arall, er enghraifft, mewn print bras, cysylltwch â'ch llys lleol i gael gymorth. I ddod o hyd i fanylion cyswllt ar gyfer yr holl lysoedd, ewch ar-lein i hmctsfinder.justice.gov.uk.

Cynnwys

Beth sy'n digwydd os na fydd y diffynnydd yn ymateb i'm hawliad?	2
Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn addef i'm hawliad?	3
Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn gwrthwynebu fy hawliad?	5
Ble ga'i ragor o wybodaeth?	8
Pa lwybr y gall anghydfod ei ddilyn yn y llys	9

Beth sy'n digwydd os na fydd y diffynnydd yn ymateb i'm hawliad?

Bydd yr hyn y mae'n rhaid ichi ei wneud yn dibynnu ai swm penodol o arian ynteu swm amhenodol a hawliwyd gennych.

Beth os ydw i wedi hawlio swm penodol?

Cyn gwneud dim, rhaid ichi aros nes bod y dyddiad olaf y caiff y diffynnydd ymateb i'r hawliad wedi mynd heibio. Bydd y dyddiad hwn wedi'i nodi ar eich Hysbysiad Cychwyn (yr hysbysiad a anfonwyd atoch gyntaf ar ôl ichi gychwn yr hawliad).

Os nad ydych wedi cael ateb erbyn y dyddiad hwn, gallwch ofyn i'r llys orchymyn i'r diffynnydd dalu'r swm rydych wedi'i hawlio. Gelwir hyn yn ofyn i'r llys 'gofnodi dyfarniad drwy ddiffyg'. Dylech wneud hyn cyn gynted ag y bydd y dyddiad olaf y caiff y diffynnydd ymateb wedi mynd heibio, oherwydd gall y diffynnydd ddal ymateb i'ch hawliad nes bod y llys yn cael eich cais. Os yw ymateb y diffynnydd yn hwyr ond ei fod yn cyrraedd cyn eich cais neu hyd yn oed ar yr un diwrnod, yr ymateb hwnnw sy'n cael blaenoriaeth.

Cofiwch, gofynnwch am ddyfarniad drwy ddiffyg o fewn chwe mis i ddyddiad ymateb y diffynnydd, neu bydd eich hawliad yn cael ei atal. Yr unig ffordd o barhau â'ch hawliad ar ôl y cyfnod hwn fydd gwneud cais i'r llys am orchymyn i godi'r ataliad - ac efallai y codir ffi am hyn.

Sut mae gofyn am gofnodi dyfarniad drwy ddiffyg?

Os gwnaethoch eich hawliad ar bapur, bydd angen ichi lenwi hanner gwaelod eich Hysbysiad Cychwyn yr anfonodd y llys atoch pan wnaethoch eich hawliad.

Os gwnaethoch gychwyn eich hawliad ar-lein, gallwch gyflwyno'ch cais am gofnodi dyfarniad drwy ddiffyg ar yr un wefan: **www.moneyclaim.gov.uk**

Cyn cyflwyno'ch cais, gwneud yn siŵr eich bod yn penderfynu sut yr ydych am i'r diffynnydd dalu'r swm sy'n ddyledus. Meddyliwch yn ofalus am hyn. Efallai y byddwch yn fwy tebygol o gael yr arian os rhowch chi fwy o amser i'r diffynnydd, naill ai drwy ganiatáu iddynt dalu fesul tipyn dros gyfnod, neu yn y dyfodol.

Pan fydd y llys wedi cael eich cais, bydd yn cwblhau 'dyfarniad o blaid yr hawlydd' sy'n dweud wrth y diffynnydd faint o arian sy'n ddyledus ganddo. Byddwch chi a'r diffynnydd yn cael copïau o'r dyfarniad hwn. Bydd hefyd yn cael ei gofnodi ar y Gofrestr Dyfarniadau, Gorchmynion a Dirwyon.

Mae'r Gofrestr Dyfarniadau, Gorchmynion a Dirwyon yn cofnodi manylion dyfarniadau llys. Defnyddir y cofnodion hyn gan y diwydiant credyd (megis banciau a chymdeithasau adeiladu) i wneud penderfyniadau ynglŷn â benthyciadau. Mae'n bosib y bydd diffynnyddion y cofnodir eu dyfarniadau ar y gofrestr yn ei chael yn anodd cael credyd.

Beth os ydw i wedi hawlio swm amhenodol?

Os nad yw'r diffynnydd wedi ymateb i'ch hawliad a'ch bod wedi hawlio swm amhenodol, gallwch ofyn i'r llys wneud gorchymyn o'ch plaid yn erbyn y diffynnydd. Bydd hyn yn golygu bod y diffynnydd yn gyfrifol (neu'n 'atebol') am eich hawliad. Gelwir hyn yn ofyn i'r llys 'gofnodi dyfarniad am swm i'w benderfynu gan y llys'.

Er mwyn gwneud hyn, llenwch hanner gwaelod yr Hysbysiad Cychwyn yr anfonodd y llys atoch pan wnaethoch eich hawliad.

Pan fydd y llys wedi cael eich cais, fe'i cyfeirir at farnwr, a fydd yn penderfynu a oes angen gwrandawriad llys. Bydd yn penderfynu hefyd a oes angen ichi wneud unrhyw beth, megis rhoi tystiolaeth benodol, a all helpu'r barnwr i benderfynu faint o arian y mae gennych yr hawl iddo.

Ar ôl i'r barnwr benderfynu faint o arian y mae gennych yr hawl iddo, anfonir gorchymyn atoch chi a'r diffynnydd. Bydd y gorchymyn yn dweud bod gennych yr hawl i 'ddyfarniad ar atebolrwydd' ac yn esbonio unrhyw gyfarwyddiadau y mae'r barnwr wedi'u rhoi. Mae'n bosib y bydd yn dweud hefyd fod dyddiad gwrandawriad wedi'i bennu ar gyfer eich hawliad.

I gael rhagor o wybodaeth ynghylch yr hyn y dylech ei ddisgwyl pan fyddwch yn mynd am wrandawriad llys, darllenwch ein taflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 14 am fanylion ein taflenni.

Beth os bydd y diffynnydd yn dal i wrthod talu?

Os bydd y diffynnydd yn dal i wrthod talu'r swm sy'n ddyledus, gallwch ofyn i'r llys gymryd camau pellach a 'gorfodi'r dyfarniad'. Cofiwch na wnaiff y llys ddim byd oni bai eich bod yn gofyn iddo wneud.

Os byddwch yn penderfynu gwneud hyn, mae'n bosib y bydd yn rhaid ichi dalu ffi arall. Ychwanegir y ffi hon at yr arian sydd ar y diffynnydd ichi eisoes.

I gael rhagor o wybodaeth am orfodi, ewch i www.direct.gov.uk/courtanddebt neu darllenwch ein taflen **Rwyf wedi cael dyfarniad ond dydy'r diffynnydd ddim wedi talu - beth alla i ei wneud?** Gweler tudalen 14 am fanylion ein taflenni.

Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn addef i'm hawliad?

Bydd yr hyn sy'n digwydd nawr yn dibynnu ai swm penodol o arian ynteu swm amhenodol a hawliwyd gennych.

Os gwnaethoch hawlio swm penodol, byddwch wedi cael ffurflen addefiad y diffynnydd, yn dweud wrthyh ei fod yn addef bod arno arian ichi. Edrychwch yn ofalus ar fanylion y ffurflen i weld a yw'r diffynnydd wedi gofyn am amser ychwanegol i dalu'r swm. Os felly, rhaid ichi benderfynu a ydych yn cytuno â hyn ai peidio.

Os gwnaethoch hawlio swm amhenodol, byddwch wedi cael Hysbysiad o Addefiad, yn dweud wrthyh fod y diffynnydd yn addef ei fod yn atebol am dalu ichi. Bydd y diffynnydd naill ai'n cynnig swm penodol o arian i setlo'r anghydfod, a bydd yn rhaid i chi benderfynu a ydych yn hapus â'r cynnig hwn, ac ag unrhyw awgrym ar gyfer talu, neu efallai y bydd yn addef i'r hawliad heb ddweud faint y mae'n ei addef.

Alla'i wrthod cais y diffynnydd am ragor o amser i dalu?

Gallwch. Ond peidiwch ag anghofio y gallech fod yn fwy tebygol o gael yr arian os rhwch chi fwy o amser i'r diffynnydd dalu dros gyfnod hwy.

Mae pa ffurflen y mae angen ichi ei llenwi'n dibynnu ai swm penodol ynteu swm amhenodol rydych wedi'i hawlio.

Os gwnaethoch hawlio swm penodol, bydd angen ichi lenwi adran waelod yr Hysbysiad Cychwyn (yr hysbysiad a anfonwyd atoch gyntaf pan gychwynnoch chi'r hawliad).

Os gwnaethoch hawlio swm amhenodol, llenwch yr Hysbysiad o Addefiad.

Gwnewch yn siŵr eich bod yn esbonio'n glir pam rydych yn gwrthwynebu rhoi rhagor o amser i'r diffynnydd. Anfonwch eich ffurflen - a chopi o ffurflen Addefiad y diffynnydd - at y llys. Mae'n syniad da cadw copïau o'r ffurflenni ar gyfer eich cofnodion eich hun.

Yna, bydd y llys yn ystyried rhesymau'r diffynnydd a'ch gwrthwynebiadau chi, ac yn penderfynu pa swm mae'n rhesymol i'r diffynnydd ei dalu. Bydd y llys yn anfon 'dyfarniad o blaid yr hawlydd ar ôl penderfyniad' atoch chi ac at y diffynnydd. Bydd hwn yn cynnwys manylion yr hyn y bydd yn rhaid i'r diffynnydd ei dalu.

Gallwch chi, neu'r diffynnydd, wrthwynebu'r dyfarniad newydd drwy ysgrifennu at y llys o fewn 14 diwrnod (a thrwy anfon copi at y parti arall). Ni chodir tâl am hyn. Yna, bydd barnwr yn penderfynu beth sy'n rhesymol. Mae'n bosib y bydd y barnwr yn eich galw i wrandawriad, neu mae'n bosib y bydd yn gwneud penderfyniad ar unwaith. Naill ffordd neu'r llall, bydd y llys yn anfon penderfyniad y barnwr atoch chi ac at y diffynnydd.

Beth ddylwn i ei wneud os byddaf yn derbyn cynnig y diffynnydd?

Os byddwch chi a'r diffynnydd yn cytuno ar y swm sy'n ddyledus, gallwch ofyn i'r llys orchymyn i'r diffynnydd dalu'r swm hwn ichi (gan gynnwys y ffi a dalwyd gennych wrth ichi gychwyn yr hawliad). Gelwir hyn yn 'gofnodi dyfarniad ar addefiad' ac nid yw'n costio dim.

Os gwnaethoch hawlio swm penodol, bydd angen ichi lenwi adran waelod yr Hysbysiad Cychwyn (yr hysbysiad a anfonwyd atoch gyntaf pan gychwynnoch chi'r hawliad), a'i hanfon at y llys. Os gwnaethoch gychwyn eich hawliad ar-lein, gallwch gyflwyno'ch cais ar yr un wefan yn: **www.moneyclaim.gov.uk**

Os gwnaethoch hawlio swm amhenodol o arian, llenwch yr Hysbysiad o Addefiad a'i anfon at y llys.

Pan fydd y llys wedi cael eich cais, bydd yn cwblhau 'dyfarniad o blaid yr hawlydd' sy'n dweud wrth y diffynnydd faint o arian sy'n ddyledus ganddo. Byddwch chi a'r diffynnydd yn cael copïau o'r dyfarniad hwn.

Beth fydd yn digwydd os nad ydw i'n derbyn y swm y mae'r diffynnydd wedi'i gynnig?

Os **nad ydych** yn derbyn y swm y mae'r diffynnydd wedi'i gynnig, dylech lenwi hanner gwaelod yr Hysbysiad o Addefiad a'i anfon at y llys. Ar ôl i'r llys benderfynu faint o arian y mae gennych yr hawl iddo, bydd y llys yn anfon gorchymyn atoch chi a'r diffynnydd yn esbonio unrhyw gyfarwyddiadau a roddwyd.

Mae'n bosib y bydd y gorchymyn yn cynnwys dyddiad ar gyfer gwrandawriad. Os felly, dylech ddarllen ein taflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 14 am fanylion ein taflenni.

Beth os nad yw'r diffynnydd yn dweud faint y maent yn addef iddo?

Os na fydd y diffynnydd y pennu swm, gallwch ofyn i'r llys benderfynu beth ddylai'r swm hwn fod a gwneud gorchymyn bod y diffynnydd yn ei dalu. Gelwir hyn yn ofyn i'r llys 'gofnodi dyfarniad am swm i'w benderfynu gan y llys'.

Er mwyn gwneud hyn, dylech lenwi hanner gwaelod eich Hysbysiad o Addefiad a'i anfon at y llys (ynghyd â chopi at y diffynnydd).

Cofiwch, edrychwch ar yr Hysbysiad o Addefiad i weld erbyn pryd y mae ar y llys angen eich ymateb. Os bydd eich ymateb yn hwyr, mae'n bosib y caiff eich cais ei atal. Yr unig ffordd o barhau â'ch hawliad ar ôl y cyfnod hwn fydd gwneud cais i'r llys am orchymyn i godi'r ataliad - ac efallai y codir ffi am hyn.

Yna, bydd eich hawliad yn cael ei gyfeirio at farnwr. Ar ôl i'r barnwr benderfynu faint o arian y mae gennych yr hawl iddo, anfonir gorchymyn atoch chi a'r diffynnydd yn esbonio unrhyw gyfarwyddiadau a roddir.

Mae'n bosib y bydd y gorchymyn yn cynnwys manylion gwrandawriad neu dreial. Os felly, dylech ddarllen ein taflenni **Y trac hawliadau bychain yn y llysoedd sifil** os yw'r hawliad am £5,000 neu lai neu **Hawliadau'r trac cyflym a'r aml-drac yn y llysoedd sifil** os yw'r hawliad am fwy na £5,000. Dylech hefyd ddarllen y daflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 16 am fanylion sut i ddod o hyd i'n taflenni.

Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn gwrthwynebu fy hawliad?

Os bydd y diffynnydd yn gwrthwynebu eich hawliad, bydd yn anfon ei amddiffyniad i'r llys. Fel rheol, bydd ganddo 14 diwrnod i lenwi a dychwelyd yr amddiffyniad, ond gall ofyn am gael estyn hynny i 28 diwrnod. Os bydd hyn yn digwydd, bydd y llys yn rhoi gwybod ichi.

Mae sawl ffordd y gall y diffynnydd wrthwynebu'ch hawliad. Gall:

- amddiffyn yr hawliad i gyd;
- amddiffyn yr hawliad i gyd a hawlio bod arnoch chi arian iddo (gelwir hyn wrth-hawliad);
- addef i'r hawliad ond hawlio bod arnoch chi arian iddo (gelwir hyn wrth-hawliad);
- amddiffyn rhan o'r hawliad; neu
- hawlio ei fod eisoes wedi talu'r swm a oedd yn ddyledus.

Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn amddiffyn yr hawliad i gyd?

Os yw'r diffynnydd wedi ffeilio amddiffyniad yn erbyn eich hawliad, bydd y llys yn anfon copi o'r amddiffyniad atoch chi ac at y diffynnydd, ynghyd â hysbysiad a Holiadur Dyrannu. Pwrpas yr Holiadur Dyrannu yw i chi helpu'r llys benderfynu sut y dylid ymdrin â'ch hawliad.

I gael gwybod beth sy'n digwydd gyda hawliad sy'n cael ei amddiffyn yn y llys, darllenwch ein taflen **Y trac hawliadau bychain yn y llysoedd sifil** os yw'r hawliad am £5,000 neu lai neu **Hawliadau'r trac cyflym a'r aml-drac yn y llysoedd sifil** os yw'r hawliad am fwy na £5,000. Dylech hefyd ddarllen y daflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 14 am fanylion sut i ddod o hyd i'n taflenni.

Sylwch os gwelwch yn dda, os ydych yn hawlio yn erbyn mwy nag un diffynnydd y bydd y llys yn anfon hysbysiad atoch ar ôl iddo gael yr amddiffyniad cyntaf. Ond, fyddan nhw ddim yn anfon unrhyw ddogfennau eraill atoch nes eu bod wedi cael yr amddiffyniadau eraill hefyd.

Beth sy'n digwydd os bydd y diffynnydd yn amddiffyn rhan o'r hawliad?

Os bydd y diffynnydd yn amddiffyn rhan o'ch hawliad yn unig, anfonir dogfen atoch yn dweud faint o arian y mae'n ei addef sy'n ddyledus.

Gall y diffynnydd ofyn hefyd a gaiff dalu'r swm fesul tipyn neu rywbryd yn y dyfodol. Rhaid i chi benderfynu yn awr a ydych yn derbyn hyn yn setliad ar gyfer eich hawliad.

Os ydych, gallwch ofyn i'r llys orchymyn i'r diffynnydd dalu'r swm ichi (gan gynnwys unrhyw ffi a dalwyd pan gychwynnoch chi'r hawliad).

Os ydych yn derbyn y swm ond nad ydych yn derbyn y ffordd y mae'r diffynnydd yn awgrymu talu, rhaid ichi ysgrifennu at y llys i ddweud pam yr ydych yn gwrthwynebu. Bydd un o swyddogion y llys yn penderfynu wedyn beth fyddai'n ffordd briodol o dalu'r swm. Fodd bynnag, dylech feddwl yn ofalus am hyn. Efallai y byddwch yn fwy tebygol o gael yr arian os rhowch chi fwy o amser i'r diffynnydd dalu'r hyn sy'n ddyledus ganddo.

Os nad ydych yn cytuno mai dim ond rhan o'r hawliad sy'n ddyledus, rhaid ichi ddweud wrth y llys eich bod am i'r hawliad fynd rhagddo fel 'hawliad a amddiffynnir'. Yna, anfonir hysbysiad a Holiadur Dyrannu atoch i fwrw ymlaen â'r hawliad a amddiffynnir. Er mwyn cael gwybod beth sy'n digwydd gyda'ch hawliad a amddiffynnir yn y llys, darllenwch ein taflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 14 am fanylion sut i ddod o hyd i'n taflenni.

Beth os yw'r diffynnydd yn hawlio ei fod eisoes wedi talu'r swm sy'n ddyledus?

Os bydd y diffynnydd yn hawlio ei fod eisoes wedi talu'r swm sy'n ddyledus ichi, fe gewch hysbysiad a chopi o'r amddiffyniad. Yn awr, bydd yn rhaid ichi benderfynu a ydych am dderbyn bod yr arian wedi'i dalu ai peidio. Dylech roi eich ateb yn adran 'Ymateb yr Hawlydd' yn yr hysbysiad a'i hanfon at y llys (a chopi at y diffynnydd).

Cofiwch, edrychwch i weld erbyn pryd y mae ar y llys angen eich ymateb. Os na fydd eich ateb yn cyrraedd mewn pryd, bydd eich hawliad yn cael ei atal. Yr unig ffordd o barhau â'ch hawliad ar ôl y cyfnod hwn fydd gwneud cais i'r llys am orchymyn i godi'r ataliad - ac efallai y codir ffi am hyn.

Os byddwch yn dweud wrth y llys nad ydych yn cytuno bod yr arian wedi'i dalu, yna, anfonir hysbysiad a Holiadur Dyrannu atoch. Mae hyn yn golygu y bydd eich hawliad yn mynd rhagddo nawr fel hawliad a amddiffynnir. I gael gwybod beth sy'n digwydd gyda'ch hawliad a amddiffynnir yn y llys, darllenwch ein taflen **Yn dod i wrandawriad llys? Ambell beth y dylech chi ei wybod**. Gweler tudalen 12 am fanylion sut i ddod o hyd i'n taflenni.

Ble ga'i ragor o wybodaeth?

I gael gwybodaeth gyffredinol am ddatrys anghydfodau cyfreithiol, ewch i www.direct.gov.uk/courtanddebt

I gael cyngor am weithdrefnau'r llys, i gael y ffurflenni y mae eu hangen arnoch neu i gael help i'w llenwi, siaradwch â staff y llys. Ond cofiwch, ni allant roi cyngor cyfreithiol ichi. Er enghraifft, ni allant ddweud wrthy ch a yw eich hawliad yn un da na chan bwy y dylech fod yn hawlio.

I gael gwybodaeth gyfreithiol, cymorth a chyngor yn rhad ac am ddim, cysylltwch â'r Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol ar 0845 345 4 345 neu ewch i: www.direct.gov.uk/contactcla

Mae cyngor cyfreithiol am ddim ar gael hefyd gan un o'r Canolfannau Cyfraith neu gan ganolfan Cyngor ar Bopeth yn www.adviceguide.org.uk

I ddarllen ein taflenni eraill yn y gyfres hon, ewch i hmctsformfinder.justice.gov.uk

I gael gwybodaeth am faterion sy'n ymwneud â defnyddwyr, cysylltwch â'r gwasanaeth Cyswllt Defnyddwyr ar 08454 04 05 06 neu ewch i www.cyswlltdefnyddwyr.gov.uk

Ar gyfer materion sy'n ymwneud â dŵr, cysylltwch â'r Cyngor Defnyddwyr ar gyfer Dŵr ar 0121 345 1000 neu 0845 039 2837 (bydd hyn yn eich cyfeirio at eich pwyllgor lleol) neu anfonwch e-bost at enquiries@ccwater.org.uk

Ar gyfer materion sy'n ymwneud â ffonau llinell dir, ffonau symudol a'r rhyngwrdd, cysylltwch ag Ofcom ar 020 7981 3040 neu gallwch anfon e-bost at Ofcom drwy eu gwefan yn www.ofcom.org.uk

Ar gyfer materion sy'n ymwneud â nwy a thrydan, cysylltwch ag Ofgem ar 020 7901 7295 neu anfonwch e-bost at consumeraffairs@ofgem.gov.uk

I gael gwybod sut mae cysylltu â gwasanaethau'r Ombwdsmon, cysylltwch â Chymdeithas Ombwdsmon Prydain ac Iwerddon ar 020 8894 9272 neu anfonwch e-bost at secretary@bioa.org.uk

I gael manylion cyswllt ar gyfer yr holl lysoedd, ewch i hmctscourtfinder.justice.gov.uk

Pa gymorth ychwanegol sydd ar gael i ddefnyddwyr llys sydd ag anabledd?

Os oes arnoch angen y daflen hon mewn fformat arall, er enghraifft mewn print bras, cysylltwch â'ch llys lleol am gymorth. Gellir dod o hyd i fanylion cyswllt ar gyfer yr holl lysoedd ar-lein yn hmctscourtfinder.justice.gov.uk.

Os oes gennych anabledd sy'n golygu bod mynd i'r llys neu gyfathrebu yn anodd i chi, cysylltwch â'r llys perthnasol a gallant eich helpu chi. Gellir dod o hyd i fanylion cyswllt yr holl lysoedd ar-lein yn hmctscourtfinder.justice.gov.uk.

Pa lwybr y gall anghydfod ei ddilyn yn y llys

Mae'r diagram isod yn dangos sut y gall hawliad ynghylch anghydfod fynd rhagddo drwy'r llys. Mae'r daflen hon yn sôn am y rhan o'r broses sydd wedi'i hamlygu.

Anghydfod

Ystyr anghydfod yw pan fo rhywun yn anghytuno ag unigolyn neu sefydliad arall, er enghraifft dros arian sy'n ddyledus.

Dechrau proses y llys

Mae proses y llys yn dechrau pan wneir hawliad drwy'r llysoedd. Yna, gellir naill ai amddiffyn yr hawliad neu addef iddo.

Opsiwn arall yn hytrach na'r llys

Mae'r llys yn gofyn i chi geisio datrys yr anghydfod drwy ffyrdd eraill yn hytrach na mynd i'r llys. Yn gyffredinol, mae'r ffyrdd hyn yn rhatach ac yn gyflymach. Os bydd ffordd arall yn llwyddiannus, bydd y broses yn dod i ben gyda hynny.

Amddiffyn yr hawliad

Os caiff yr hawliad ei amddiffyn neu os na allwch chi na'r parti arall gytuno ar yr arian sy'n ddyledus, bydd yr anghydfod yn mynd gerbron y llys.

neu

Addef i'r hawliad

Os addefir i'r hawliad, dylai'r sawl y gwnaed yr hawliad yn ei erbyn dalu'r hyn sy'n ddyledus. Bydd yr anghydfod yn dod i ben, a dyna ddiwedd arni.

Trac hawliadau bychain

Yn achos hawliadau am £5,000 neu lai, mae'n debygol y delir â'r rhain drwy broses y trac hawliadau bychain. Fel rheol, bydd yr achosion hyn yn para llai na chwe mis.

neu

Aml-drac neu drac cyflym

Yn achos hawliadau am fwy na £5,000, mae'n debygol y delir â'r rhain drwy'r broses aml-drac neu'r trac cyflym. Gall yr achosion hyn fod yn gymhleth, ac felly gall gymryd hwy na chwe mis i'w cwblhau.

Apelio yn erbyn penderfyniad y llys

Os byddwch chi neu'r parti arall yn anghytuno â phenderfyniad y barnwr, gallwch apelio. Rhaid i chi gael sail briodol a chaniatâd y barnwr i apelio.

Rwyf wedi cychwyn hawliad yn y llys - beth sy'n digwydd nesaf.

Mae Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM yn un o asiantaethau'r Weinyddiaeth Cyfiawnder. Mae'r asiantaeth yn gyfrifol am weinyddu'r llysoedd troseddol, y llysoedd sifil a'r llysoedd teulu a'r tribiwnlysoedd yng Nghymru a Lloegr a'r tribiwnlysoedd heb eu datganoli yn yr Alban a Gogledd Iwerddon Mae'n darparu system cyfiawnder deg, effeithlon ac effeithiol a weithredir gan farnwriaeth annibynnol.

Nod Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM yw sicrhau bod pob dinesydd yn cael mynediad prydlon at gyfiawnder yn unol â'u gwahanol anghenion, boed y dinasyddion hynny'n ddioddefwyr troseddau neu'n dyst iddynt, yn ddiffynyddion a gyhuddwyd o gyflawni troseddau, yn ddefnyddwyr mewn dyled, yn blant mewn perygl o niwed, yn fusnesau sydd mewn anghydfodau masnachol neu'n unigolion sy'n mynnu eu hawliau cyflogaeth neu'n herio penderfyniadau cyrff y llywodraeth.

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.justice.gov.uk/about/hmcts